Nr. 13 1938 m. liepos 29 d. I metai.

VARPELIS

„AIDO“ PRIEDAS VAIKAMS

Kieno tai šalis?

Štai namas, prie namo takelis,
Ir kryžius gėlėm apsagstytas;
Po langu rūtelių darželis,
Ten vaikšto mergelė kas rytas.

Takelis įeina į kelią
Siaurutį vingiuotą, smėlingą;
Šalia — švyrūnėlis berželis
Ir ąžuolas senas, galingas.

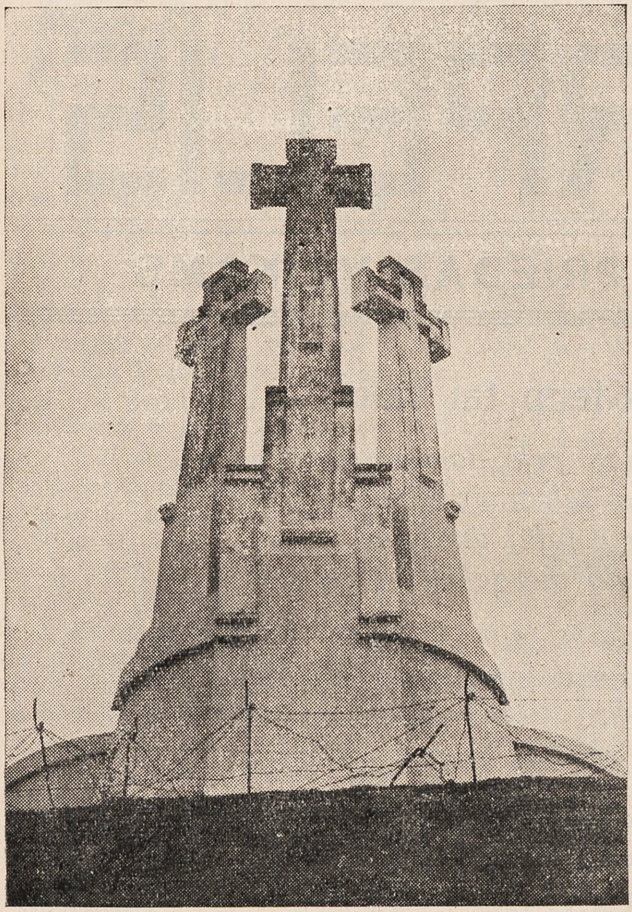
Aplink daug kaimų ir miestelių
Ir daug samanotų lūšnelių;
Visur ten gyvena vaikeliai,
Visur gali rasti „Varpelį“.

Aplinkui laukai ir laukeliai,
Ir pievos žiedais išrėdytos;
Artojai, piovėjai-berneliai
Darbuojas kasdien iš pat ryto.

Štai namas, štai kryžius, berželis,
Visur kaip akim apmatyti;
Po langu rūtelių darželiai...
Kieno tai šalis? Pasakykit!

K. Tėma.

Jonelis Trijų Kryžių kalne

TRYS KRYŽIAI VILNIUJE

Jonelis, būdamas dar Gedimino Pilies kalne, pastebėjo Trijų Kryžių kalną. Trys baltieji kryžiai iš tolo buvo matomi ir traukė prie savęs jo akis.

— Tėveli, užeikime Trijų Kryžių kalnan, — pasiūlė tėveliui Jonelis, kai abu jau buvo nulipę nuo Gedimino Pilies kalno.

Tėvelis mielai sutiko. Jiedu pasuko per daržą prie nedidelio tiltelio, permesto per Vilnelės upelį. Perėję per tiltelį, pradėjo kilti į kalną siaurais ir nesutvarkytais takeliais.

— Aš girdėjau, tėveli, kad šie kryžiai pastatyti toje vietoje, kurioje senovės lietuviai buvo nužudę septynis pranciškonus vienuolius,—ėmė kalbėti Jonelis, kopdamas siauru takeliu kalnan. — Ar tai tiesa, tėveli?

Taip, Joneli, ir aš esu skaitęs apie tokį įvykį, — atsakė tėvelis. — Toje knygoje, kurią aš skaičiau, buvo pasakyta, kad keturi vienuoliai buvo prikalti prie kryžių ir nuo šio kalno nuversti Vilnelėn, o trys šiaip nužudyti. Šį pasakojimą platina ir už gryną tiesą leidžia mūsų tautos priešai. Jiems, mat, rūpi mūsų tauta žeminti ir apšaukti seniau buvusi laukinė.

— Tai, tėveli, šis visas pasakojimas esąs pramanytas! — nudžiugo Jonelis, beklausydamas tėvelio pasakojimo.

— Tu gerai nusimanai,—pagyrė Jonelį tėvelis.—Taip, šis pasakojimas yra grynas prasimanymas. Mokslininkai dabar įrodė, kad Gedimino laikais nė vienas pranciškonas vienuolis nebuvo nužudytas, tad niekas jų nekryžiavo ir niekas Vilnelėn nesuvertė...

Jonelis su tėveliu jau buvo prie kryžių.

— Ar žinai, kas šiuos gražius kryžius pastatyti sumanė? — paklausė tėvelis.

— Ne, — atsakė Jonelis.

— Antanas Vivulskis, gimęs ir jaunystę praleidęs lietuviškoje bakužėje. Jojo sumanymu pastatyta labai graži bažnyčia Šilavotoje ir didingas paminklas Jogailai Krokuvoje. Šie kryžiai pastatyti 1916 metais. Prieš tai, kada Vilniuje švaistėsi rusai, kryžių čia visai negalima buvo statyti. Prieš rusus buvo mediniai kryžiai, kuriuos, kai pasendavo, naujais pakeisdavo.

Jonelis, prie kryžių stovėdamas, pažvelgė žemyn į Vilniaus miestą. Iš čia jis dar gražiau atrodė, negu iš Gedimino Pilies kalno. Kaip ant delno, buvo matyti visas miestas. Gedimino pilies kalnas atrodė kaip didžiulė kekė medžių, pro kuriuos buvo matyti pilies griuvėsiai ir bokštas. Tarp namų iššaudavo į viršų bažnyčių bokštai. Labai gražiai atrodė ir vienos cerkvės laibutis aukštas bokštas. Jis tarp namų jūros atrodė kaip didžiulė paauksuota adata.

Miesto ūžesys buvo girdėti ir iš čia. Tik jis buvo kurtesnis, duslesnis: mat, miestas iš čia kiek toleliau.

◆◆◆◆◆◆

Prie Nemunėlio

Ganė mergelė
Pulką žąselių,
Olia-lia, olia-lia
Pulką žąselių. du kart

Pulką žąselių
Prie Nemunėlio,
Olia-lia, olia-lia
Prie Nemunėlio. dū kart

Į Nemunėlį
Nusižiūrėjo,
Olia-lia olia-lia
Nusižiūrėjo. du kart

Nusižiūrėjo,
Ilgai stovėjo,
Olia-lia olia-lia
Ilgai stovėjo. du kart

Melsvos akelės,
Skaistūs veideliai,
Olia-lia olia-lia
Skaistūs veideliai. du kart

Skaistūs veideliai,
Aukso kaselės,
Olia-lia olia-lia
Aukso kaselės du kart

Žiūrėjo, manė,
Žąsis pragane,
Olia-lia olia-lia
Žąsis praganė. du kart

Kuomet ieškojo,
Graudžiai raudojo,
Olia-lia olia-lia
Graudžiai raudojo. du kart

K. Tėma.

ROPĖ

Iškasė kartą vargšas darže ropę. Ropė buvo tokia didelė, kokios jis dar nebuvo matęs.

— Nunešiu aš šitą ropę, — pagalvojo vargšas, — ponui ir padovanosiu jam. Tai būsiąs jis patenkintas!

Paėmė ponas ropę, padėkojo vargšui ir dar davė tris auksinius.

Sužinojo apie tai vargšo kaimynas, turtingas ūkininkas, tik be galo godus. Jis sugalvojo padovanoti tam ponui veršelį.

— Jei ponas už tokį menką daiktą, kaip ropė, davė tris auksinius, tai man už veršelį jis turėsiąs duoti jų bent rieškučias, — galvojo tas godusis ūkininkas.

Nuvedė jis veršį ponui ir siūlosi jam padovanoti. Pono būta ne kvailo. Jis tuojau sumetė, ko noris įkyrėlis, ir atsisakė priimti dovaną.

Neina ūkininkas, lingčioja, prašo neskriausti jo, — priimti veršį.

— Gerai, — sako, pagaliau, ponas, — aš tau nusileisiu. Tik aš negaliu likti skalnas, turiu atsilyginti. Štai imk šį daiktą, jis man labai brangiai atsėjo. Už tuos pinigus, kuriuos aš užmokėjau už jį, galima būtų bent trys veršiai nupirkti.

Ir padavė ponas ūkininkui ropę, kurią išvakarėse jam dovanojęs vargšas.

Voveraitė

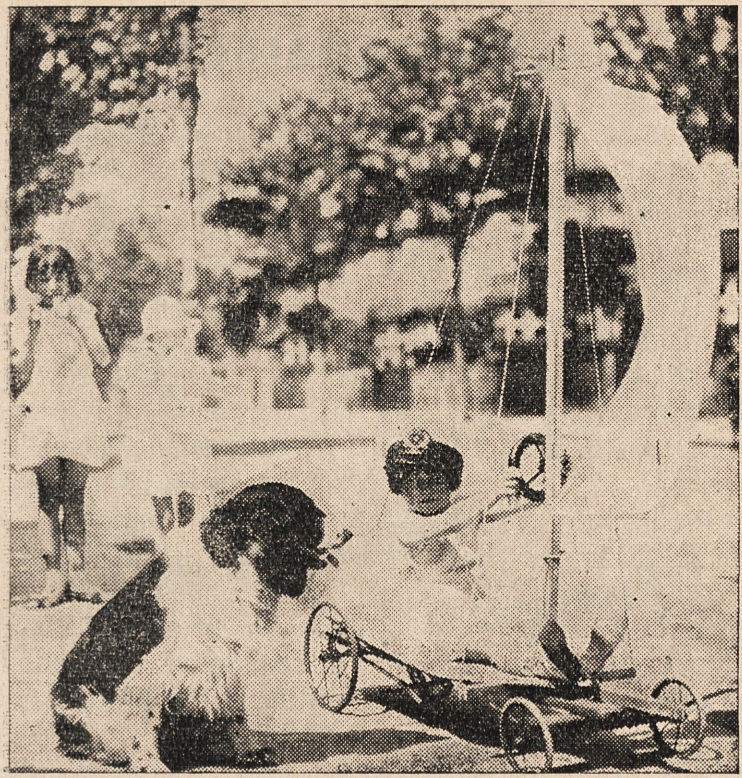
Voveraitė šauniai šoka,
Jos kojytės basos,
Žiūrime mes kaip apuokai,
Ji sau šoka drąsiai.

Uodegaitę krypt į šoną,
Auseles pastato,
Ant šakos pasilinguoja
Lingū-liula-latū.

Striktum striktum voveraitė
Suktiniuką šoka.
Jos kaip šluota uodegaitė
Kelia gardų juoką.

Voveraitė staiga šoko
Už pušų šakotų,
O mes plojame ir prašom,
Kad dar pakartotų.

P. Gudaitis.

Mūsų vežimėlį stumia vėjas, o lydi šunelis.

Rugių pėdas

Viena siūtis, kita siūtis —
pilna rugių sauja.
Piovėjų — laukai net mirga,
kai rugelius piauna.
Daug jau saujų pėdapusėn
padėtų vis laukia,
kai rišėjas ten priklaupęs
suriš pėdą naują.
Pastatys jį viduj lauko,
aplink jį aštuonis,
vienu iš viršaus uždengęs,
lauks jis naujos duonos.

Tiek pėdų tų—visas laukas
pėduose paskendęs —
rugiapiūtė — tokis laikas,
kad rugeliai krenta.
Ir nuo piautuvo, nuo dalgio,
nuo kiekvieno mosto
linksta varpos, linksta šiaudas
plačiuos rugių plotuos.
Pažiūrėjęs pasakytum,
kad tai tokis kraštas,
kur tik sėja, kur tik piauna,
prakaitas kur laša.

Laukaitis.

NEAPGAUDINĖK

Motina davė Petreliui visą auksiną smulkiais pinigais ir liepė nubėgti krautuvėn ir nupirkti cukraus. Petrelis padėjo pinigus ant stalo, o pats ėmė ruoštis. Tuo tarpu įbėgo kambarin jaunesnioji sesutė Marytė. Pamačiusi pinigus, ji paklausė Petrelio:

— Iš kur, broleli, tu tiek pinigų turi?

— Prisiskyniau sode, — atsakė juokaudamas Petrelis.

— Kada gi tu prisiskynei? Ir kodėl man niekuomet to medelio neparodei? — klausinėjo Marytė.

— Neturėjau laiko, tai ir neparodžiau,—atsakė Petrelis. — Bet ir tu gali turėti tokį medelį, jei tik panorėsi,—kalbėjo jis toliau, nekreipdamas dėmesio į senelę.

— Kur gi nenorėsi, — atsakė Marytė.—Tik pamokink, kas reikia daryti...

— Pasodink pinigėlį žemėn, iš jo išaugs medelis ir jis ims vesti pinigėlius, — aiškino besirengdamas Petrelis mažajai seselei.

Jis nė nepastebėjo, kai Marytė išbėgo iš kambario.

Pabaigęs ruoštis, Petrelis priėjo prie stalo, žiūri: pinigų nebėra. Jis pažiūrėjo vienoje vietoje, kitoje pažiūrėjo pasilenkęs po stalu, — nėra pinigų, kaip vandenin būtų dingę. Susirūpinęs nubėgo pas motiną pasiskųsti ir pasitiko Marytę.

— Ar tu kartais nematei pinigų, kurie gulėjo ant stalo? —paklausė jis seselės.

— Taigi aš juos paėmiau...

O kur padėjai? Atiduok greičiau! — karščiavosi Petrelis.

— Aš jus pasodinau sode ir susilauksime medelio ir pinigėlių, — pradėjo teisintis Marytė.

— O tu, neišmanėle, ką tu padarei?—sudejavo Petrelis.

— Tu gi pats mane mokinai taip padaryti.

— Pats, pats! išsišiepė pamėgdžiodamas Marytę Petrelis. Vesk greičiau sodan ir parodyk, kur tuos pinigus užkasei.

Abudu nubėgo sodan ieškoti tos vietos, kur Marytė buvo pakasusi pinigus. Ilgai ieškojo, ilgai Marytė vedžiojo Petrelį po sodą, bet tos vietos jau nesugebėjo parodyti. Taip ir žuvo visas auksinas. Oi barė mamytė Petrelį už tokį sesers apgaudinėjimą!

Mus mama vežioja laivu po ežerą.

Prie upelio

Menkais rūbeliais mažas vaikutis
Ten prie upelio ramiai sėdėjo,
O jo tos mažos žydros akutės
Į vandenėlį smalsiai žiūrėjo.

Žiūri ir klauso sraunaus upelio,
Kur jis taip bėga, kur jis taip skuba:
Ar nepatinka jam šis kraštelis,
Ar jis negražų čia vilki rūbą?

Prašė upelio, kad pasakytų
Apie šį kraštą pasaką seną:
Juk jie čia matė, jie viską žino,
Kaip čia lietuviai seniai gyveno.

Tarė upelis: „Neturiu laiko,
Tu mokyklėlėj to pasiklausi.
Manęs gi jūra motulė laukia...
Sudieu, vaikuti, ašai keliausiu!“

J. Mackevičius.

Artojas

Anksti rytą išėjo tėvelis į pamiškę dirvos arti. Mažas Jonelis daug vėliau prisikėlė, kai jau pusryčius motutė buvo išvirusi.

— Nunešk, Joneli, tėveliui pusryčių, — tarė motutė, pripilusi į lauknešėlius užbaltintų kruopų ir įdėjusi gabaliuką išvirto kumpio su duonele.

Jonelis motutei niekuomet nepriėštarauja. Ir dabar jis greitai užsimetė švarkelį, paėmė iš motutės lauknešėlius ir jau besirengė nešti.

— Tik tu, Joneli, kojytes nepasidaužk, kur per akmenį nepersiversk, pusryčių nepaliek,—įspėdinėja jį motutė.

— Nebijok, mamyte, aš nežioplinėsiu, tėveliui pusrytėlius, kaip matai, nunešiu, — linksmai atsakė Jonelis.

Štai ir pamiškė ir ta dirva, kurią tėvelis aria. Jau daug jis nuarė, pavargo, prakaitą šluostosi, pusryčių laukia. Kai pamatė Jonelį beeinantį, Sartelį iškinkė, pabalin paleido pasiganyti. Atbėgo Jonelis su lauknešėliais, prie akmens pastatė, su tėveliu pasisveikino. Prisėdo tėvelis ant akmens, pusryčiauti pradėjo.

— Duok, tėveli, man arti pamėginti, — paprašė Jonelio, kai tėvelis, jau baigė valgyti. — Aš taip norėčiau pasimokyti vyro darbų.

— Palauk, vaikeli! Tegul Sartelis žolelės paskabinėja, pasilsi. Kai pasilsės jis ir aš atsikvėpsiu, tuomet jį pasikinkysime į plūgą ir tu pasimokinsi arti.

Ir tikrai, kai tėvelis ir Sartelis pasilsėjo, tėvelis nuėjęs atsivedė Sartelį už karčių prie plūgo, įkinkė ir Jonelį pasišaukė:

— Na, sūnau, pamėgink vyrų darbo.

Jonelis net pasišokėdamas pribėgo prie tėvelio. Tėvelis pastatė jį vagon, liepė rankutėmis imtis plūgo rankenų, pats atsistojo už Jonelio ir taip pat laikė plūgo rankenas.

— Na, Sarteli, trauk — paragino tėvelis Sartuką.

Sartukas pasuko galvą į užpakalį, pažiūrėjo į mažąjį ir didelį artojus ir, visa lyg suprasdamas, iš lėto pradėjo traukti plūgą, įsispyręs visomis keturiomis vagon. Pajudėjo plūgas, suvirpėjo Jonelis kojytėmis, žingterėjo kelis kartus ir tėvelis. Paskui pradėjo lygiau eiti Jonelis, paskui Jonelį tėvelis, paskui abudu liko naujai išartoji vaga. Pasibaigė varsnos, tėvelis pakėlė plūgą, pernešė jį kiton užuoganos pusėn, įstatė jį naujon vieton ir vėl liepė Joneliui laikytis plūgo rankenų. Ir vėl abudu išvarė antrąją vagą.

— Šį kartą, sūnau, bus gana Vyrų darbo pamėginai, pasimokei ir bėk su lauknešėliais pas mamytę, — pasakė tėvelis.

Jonelis pabučiavo tėveliui ranką ir linksmas nubėgo namo pas motutę. Ilgai jis jai pasakojo, kaip jis su tėveliu pirmąjį kartą arė r labai didžiavosi, kad sugebąs toį darbą dirbti, kurį dirba suaugę vyrai.

V. B.

Kur lobis?

Kartą jaunas ūkininkaitis susimąstęs stovėjo savo darže. Prie jo priėjo kaimynas ir paklausė, apie ką jis taip mąstąs.

— Vargas spaudžia mane, —tarė ūkininkaitis.—Dirbu aš per ištisas dienas ir nieko neturiu. Kad aš turėčiau bent šimtą auksinų, aš jau žinočiau, kas reikia daryti.

— Nesigraužk, neišmanėli, —pradėjo jį raminti kaimynas:

— Šiame tavo darže yra ne viena šimtinė paslėpta, tik tu nemoki jų pasiimti.

Ūkinininkaitis patikėjo. Kai tik sulaukė vakaro, jis tuojau ėmė kasinėti daržą, ieškoti paslėptųjų šimtinių. Per visą naktį jis dirbo, kelias duobes iškasė, bet pinigų nerado.

Kitą dieną kaimynas, pamatęs jo darbą, nusišypsojo ir tarė:

— Tu, vargšeli, manęs nesupratai. Na, pradėtąjį darbą reikia pabaigti. Aš tau duosiu iš mano sodo kelis vaisinius medelius ir tu juos pasisodink iškastose duobėse.

Ūkininkaitis paklausė kaimyno patarimo ir su jo pagalba pasodino padovanotuosius medelius. Po kelerių metų jis turėjo pakankamai gardžių vaisių sau ir visai šeimai ir surinko ne vieną šimtinę auksinų.

Vakarą

Leidžiasi saulė už žalio šilo,
Glosto žemelę jos spinduliai,
Virš lauko, pievų rūkas pakilo,
Paruge žengia vakars tyliai.

Girioje medžiai nustoja ošti,
Bičių duzgimo jau negirdi,
Lankas sidabro rasos im puošti,
Slepia miškelį migla švelni.

Ežero bangos nustoja supę,
Aidi beržynuos paukščių daina,
Rodos, nutyla šniokščianti upė,
Žemelę gaubia jau sutema.

N. Pumputis.

Šarkos Tarkos laiškas

Aš—vargdienė šarka Tarka —
Pagal įprastą jums tvarką

Parašysiu štai dabar
Pora žodžių iš Kvar-Kvar:

Kas mokyklos suolą trina,
Tas be juoko pats daug žino:

Nežinoti bū nei bė
Juk nedidelė garbė!

Darbas dirbti žmogui sveika,
Tik nedirbti ko nereikia —

Vengti nedorų darbų
Net suaugusiam svarbu!

Pasakysiu dar truputį:
Geram žmogui gera būti —

Nuolat šypsosi dangus,
Džiaugsmas lengvina vargus.

Jei kam liko kas neaišku,
Tuoj rašykite man laišką.

Va, kaip šitą štai dabar —
Šarkai Tarkai iš Kvar-Kvar.

Petr. Markevičius.

Bitės ir rožės

Sumanė Simukas nusiskinti rožę, ištiesė rankutę ir skaudžiai įsidūrė spygliu. Nuėjo jis prie avilio, norėjo šiaudeliu išsitraukti medaus ir pasmaguriauti, bet bitės jį apsuko ir skaudžiai įgėlė.

— Tėveli, kodėl tokios gražios rožės turi aštrius spyglius ir bitutės skaudžius geluonis? — paklausė tėvelio Simukas.

— Todėl, vaikeli, kad žmonės niekuomet neužmirstų, jog smagumais reikia naudotis atsargiai ir santūriai,—atsakė tėvelis.

Dobilai

Žydi raudonai lyg saulė,
Kvepia medaus skanumu,
Vėjui tik palenkia galvas,—
Pilnas laukas dobilų.

Ar tau vakaras, ar rytas,
Ar vidudienis ramus,
Dobilai net pasikyli,
Tarp rugių ir tarp kviečių.

Lyg ir jiems aukštai iškilti,
Lyg ir jiems siūbuoti taip,
Lyg pavilnyt, pašiūrenti
Norisi tai, kaip rugiai.

Tik piovėjo aštrus dalgis,
Sužvangėjęs dobiluos,
Siūtį paskui siūtį žengia,
Kirsdamas, guldydams juos.

Laukutis

ŠERNAS

Arlinų slėnyje kilo tikras pragaras. Dideli bulvių laukai buvo išknaisioti; žirniai ir avižos išmindžiotos. Mat, nežinia iš kur atsirado nekviestas svetys - šernas ir pridarė vietos ūkininkams daug žalos. Tad visi slėnio gyventojai, dideli ir maži, seni ir jauni, ruošėsi medžioklėn.

Šernas, matyti, buvo ragavęs duoną ne iš vienos krosnies. Jam teko ne vienas nuotykis pergyventi ir gerai šis pasaulis su visais pavojais pažinti. Jis turėjo 12 žiemų ant savo sprando. Ne kartą buvo girdėjęs prazvimbančią medžiotojo kulką ir ne vieną drąsuolį šunį amžinai užmigdęs savo ilgomis ir aštriomis iltimis. Dar mažutis būdamas, kada turėjo tik tris savaites amžiaus, nežuvo nuo rudžio lapino. Ir tik atbėgusi motina apgynė jį ir tokią gerą pirtį užpuolikui sukūrė, kad šis vos gyvas pabėgo. Dabar šernas yra šiek tiek raišas. Mat, per vieną medžioklę kulka pervėrė kiaurai jo užpakalinę dešinę koją. Jo oda irgi daug pergyveno. Vienu žodžiu, nebuvo šerno kūne nė vienos sveikos dalies.

Daug patyręs ir pergyvenęs, šernas mokėjo gudriai vengti pavojų ir taikytis prie aplinkybių. Tad ir dabar, patekęs Arlinų slėnin, jis neriogsojo vienoje vietoje ir nelaukė atvykstančių medžiotojų, bet keitė dažnai savo vietą ir pasirodydavo ten, kur nieks jo visai nelaukė.

Jis laukdavo nakties. Kai gerai sutemdavo, šernas, gerai uosle ir ausimis aplinkumą ištyręs, išsinerdavo iš krūmų tankmėje esančio guolio ir eidavo medžioklėn.

Pakeliui į bulvių ar ką tik sužaliavusių rugių lauką šernas neniekindavo rastų paukščių kiaušinių ar ką tik išperėtų mažučių. Jo ilgosios iltys čia nutverdavo riebų vikšrą, nuskindavo jaunus miško želmenis, pastverdavo varliukę ar neatsargią miško pelę. Vienu žodžiu, jis buvo labai ėdrus ir, kuo išgalėdamas, stengėsi pasisotinti. Tačiau daugiausia žalos jis pridarydavo ūkininkams. Tad ne kartą šie, iš kantrybės išvesti, ruošė medžiokles. Bet kas iš to! Šernas buvo nesumedžiojamas.

Ir taip slinko vasara. Šernas dažnai lankėsi ūkininkų laukuose. Vienur išknisdavo ištisus bulvių laukus, kitur morkų daržus, avižas, jaunučius žirnius ir t. t. Kas rytas po tokio šerno atsilankymo kildavo tose vietose dažniausias triūksmas. Nukentėję ūkininkai, pagiežos pilni, ruošėsi jam atkeršyti. Bet šernas, lyg pasityčiodamas, tęsė savo žalingą darbą. Ir kada prieš jį buvo ruošiami sąmokslai, jis ramiausiai, įsitaisęs gerą guolį, ilsėdavosi ir laukdavo nakties.

Pagaliau, imta tvirtinti, kad visa tai nėra šerno, bet piktos dvasios ar vaiduoklio darbas. Mat, jei būtų tai šerno darbas, tai kas nors per visą vasarą būtų nors kartą jį užtikęs ir matęs. Tuo tarpu ligšiol nieks Arlinų slėnio gyventojų nebuvo su šernu susitikęs. Tiesa. Šerną buvo matęs vienas žmogus, bet šis nesigyrė tuo. Tai buvo nepaprastas susitikimas. Vienas iš medžiotojų laukė šerną pasirodant. Visai netikėtai ir medžiotojui nelaukiant pasirodė šernas. Jis atrodė taip baisiai, kad medžiotojui iš baimės šautuvas ėmė šokinėti. Blogai prisitaikęs jis šovė ir nepataikęs metė šautuvą ir pabėgo. Kitą rytą atvykęs ton vieton medžiotojas nesurado pamestų daiktų. Ilgainiui atsirado daugiau žmonių, kurie buvo šerną matę. Vai-

kai beuogaudami ir moterys begrybaujančios buvo šerną užtikę. Kartą užtiko jį jaunas miško sargas. Bet kas iš to! Jo šovinio šernas visai nepajuto ir, net neatkreipęs į medžiotoją dėmesio, nužygiavo toliau savo keliu. Dar blogiau buvo su vienu ūkvaizdžiu. Šis įsitaisęs lizdą ąžuole, laukė šerno ateinant. Iš tikro, naktį šernas atėjo. Ūkvaizdis girdėjo, kaip šernas knisė bulves. Deja, taip buvo tamsu, kad jokios vilties nebuvo į šerną pataikyti. Maža to! Akiplėša šernas, pasisotinęs ir išknaisiojęs visą bulvių lauką, atėjo prie to ąžuolo ir ėmė kasytis. Šernas taip kasėsi, kad visas ąžuolas virpėjo ir pristatytos kopėčios nuvirto žemėn.

Išsigandęs ūkvaizdis, nuo šalčio dantimis kalendamas, negalėjo nulipti nuo ąžuolo ir išsėdėjo iki pat ryto, kol atėjęs bernas išvadavo jį. Kitą kartą dviračiu užvažiavo ant šerno laiškanešys. Dviračio pirmas ratas buvo sulankstytas, o laiškanešio trys šonkauliai buvo sulaužyti.

Bet viskam yra galas. Galutinai išseko Arlinų slėnio gyventojų kantrybė. Miškų vyriausybė, užėjus pirmiesiems žiemos šalčiams ir pasnigus pirmajam sniegui, ėmė ruošti didelę medžioklę. Buvo sukviesti visi medžiotojai: net pats miškų direktorius teikėsi atvykti ton medžioklėn. Ir vieną gražų ankstyvos žiemos rytą medžiotojų būrys, šunų gaujos ir varovų lydimas, išvyko į mišką. Medžiotojai užėmė savo vietas, varovai su šunimis apsiautė tą miško dalį, kur, pasak miško sargų, turėjo būti šernas. Davus direktoriui ženklą, prasidėjo medžioklė.

Užgrojo medžioklinės dūdos ir pasigirdo skalikų lojimas. Miškas, kuris tik prieš valandėlę buvo didelės tylos apgaubtas, užvirė gyvenimu. Buvo griežtai uždrausta šaudyti į kitus žvėris. Tad medžiotojai tik sekė akimis varovų išgąsdintus elnius, stirnas, lapes ir kiškius, kurie bėgo pro medžiotojų eiles. Pagaliau, skalikų lojimas virto tikrai pragariškas, girdėjosi kaskart geriau ir vis arčiau medžiotojų. Iš miško gelmės išsinėrė Arlinų slėnio ūkininkų pabaisa — šernas. Skalikai ir varovai varė jį prie medžiotojų. Matyti, šeimininkų akivaizdoje pasijuto šunes drąsesni ir kibo šerną iš visų pusių. Šernas ir šunes sudarė vieną gyvų ir bejudančių kūnų kamuolį. Medžiotojai, bijodami šunis nušauti, negalėdami gerai prisitaikinti, stovėjo su šautuvais rankose ir nežinojo kas daryti. Tada vienas jaunas girininko padėjėjas, ištraukęs trumpą medžioklinį kardą, šoko tan kamuolin ir, nutvėręs šerną už ausų, suvarė giliai ginklą žvėries krūtinėn. Šernas krito negyvas.

Taip baigė savo dienas šernas. Medžiotojai ir po jo mirties maža teturėjo paguodos ir negalėjo pasigardžiuoti jo kepsniu. Išskruodus šerną, medžiotojai pamatė, kad jis turįs trichninų. O trichninomis sergančios kiaulės mėsos kaip žinia, negalima valgyti.

Iš H. Löns.

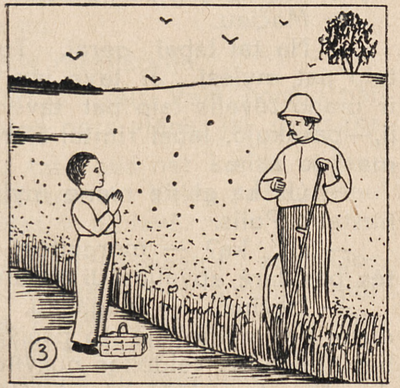
MAŽASIS ŠIENPIŪVYS

Nūn, vaikučiai mylimieji,
Šienapiūtė prasidėjo.
Štai ir dėdė Ipol'tas,
Vos tiktai šiek tiek prašvito,
Jau ir pluša pievoje
Su plienine dalgele.

O tuo tarpu jo sūnaitis,
Mažas bet gyvus bernaitis,
Skuba pieva, kiek tik gali,
Pas šienaujantį tėvelį.
Krepšį nešasi jisai —
Krepšy tėvui užkandžiai.

— Labas rytas, mielas tėti,
Kas čia pas tave girdėti?
Metas jau tau dalgę mesti,
Eiki pasilsėt, užkąsti —
Čiauškia berniukas linksmai —
Tėvas klauso jo mielai.

Valgo tėvas, o vaikinas
Dalgę čiupt, pats piaut mėgina,
Bet dalgė, lyg užkerėta,
Ne ten taiko, kur reikėtų...
Tėvas mato jo „vargus“
Ir sau šypsos pro ūsus.

2)

VAIKAI

Tėvas, su meile į ją žiūrėdamas, klausėsi jos vaikiško pasipasakojimo.

Marcelė lėkštėje piaustė Valei mėsą mažais gabalėliais.

— Tai tu, Vale, matau, dabar tą Polį labai myli? — pasijuokė sena moteris.

— Myliu, — paprastai atsakė užklausta, — bet ne taip daug, kaip tėvelį ir tave.

— Ar daug mažiau? — šyptelėjo laimingas tėvas.

Mergaitė pažiūrėjo į jį, į Marcelę ir taip pat, kaip anksčiau, rimtai atsakė:

— Trupučiuką mažiau.

— Na, gerai, — atsakė tėvas— Tegu ateina pas mus tasai tavo Polis, tai aš ir Marcelė taip pat jį galėsime mylėti.

— Gerai, — linktelėjo mergaitė, kramtydama skanią mėsą ir kišdama bulvę burnon. — Aš jau jam gėlę žadėjau padovanoti, dvi gėles... raudonas.

— Matot!... Ir gėlę jau žadėjai. —lyg tai nustebo Marcelė.

— Aha... Ar negerai? — susirūpino mergaitė. Aš manau, jis labai džiaugsis?!

— Kodėl negerai? Gerai! Jis, tur būt, kaip ir tu, myli gėles, — pasiskubino nuraminti ją tėvas.

Marcelė šypsojos. Ji labai mylėjo mergaitę.

Tiesa, Polis atėjo. Vedžiojo jį mergaitė po daržą, viską rodydama. Nuvedė ir prie kūdros.

Pliumt!— nuo nendrėmis apaugusio kranto į nešvarų, žalėsiais priaugusį vandenį pliaukštelėjo išsiskėtus žaliukė varlė. Ratai išraižė vandenį.

— Bijau varlių! — pareiškė mergaitė ir nuvedė Polį toliau už daržo, kur tarp aukštų jaunų pušaičių stovėjo didelis kryžius. Nuo lietaus ir saulės jis buvo pajuodavęs ir iš vakarų pusės truputį apaugęs samanom. Aukštai išpiautame įdubime buvo pastatyta šv. Panelės nublukusi statulėlė. Prie jos kojų gulėjo kelios gyvos gėlės.

— Va, matai? Čia aš gėles nešioju, — pasakojo berniukui. — Ten aukštai prie statulėlės, aš matai dar nepasiekiu, bet tėvelis ar Marcelė tenai jas padeda arba mane pakilnoja, tada aš pati padedu gėles... Tu žinai: mano mamytė mirė ir ji čia nešdavo gėles, o dabar aš... Mano mama — ji buvo labai gera ir vis mane ant kelių supdavo. Ji mane labai mylėjo.

— Tu verki jos?

— Ne. Jeigu aš verkčiau, jai būtų labai liūdna ir ji verktų. Ją Dievas pasišaukė pas save, bet ji mane mato, kaip gi aš verksiu? Aš ją labai myliu. Bet aš ir tėvelį myliu ir Marcelę. Tu ją matei?

— Mačiau.

— Na tai labai gerai. Tu ją taip pat mylėsi. Ji tave jau myli ir mano tėvelis taip pat tave myli,—pasakojo, labai rimtai žiūrėdama į jo akis.

— Už ką gi jie mane myli? — nustebo Polis.

— Už ką? — mergaitės akutės pasidarė apvalios. Ji pagalvojo.

— Nežinau, — pagaliau, atsiduso, nes nemokėjo to paaiškinti, bet staiga jos veidukas nušvito: — Jau žinau! — šūktelėjo: — Už tai, kad aš tave myliu!

Polis šyptelėjo. Tokia meilutė ir gražutė buvo toji Valė.

— Aš taip pat neturiu mamos, — atsilygindamas už josios atvirumą pasisakė.

— Ir tu? Tai aš tave dar daugiau mylėsiu, beveik, kaip savo tėvelį?

Vaikai susidraugavo.

Atostogų metu jis dažnai ateidavo pas Valę.

Vaikai eidavo į daržą, ar už daržo į Nemuno pakrantę. Čia jie rinkdavo gražius akmenėlius, darydavo iš smėlio pečius, užtvankas, braidydavo po vandenį... Jis Valei ir dūdelių išroždavo. Valė gerai dar nemokėjo dūduoti. Iškėlusi galvutę, traukdavo iš dūdelės balsus. Tai buvo paprasta muzika, kurią tik jiedu suprato. Bet dar didesnis džiaugsmas Valei buvo, kai kartą Polis atsinešė meškeres. Pasirinkę vietą jie susėdo meškerioti. Kai pirma žuvelė suspindėjo, besitrankydama ant ištrauktos iš vandens Polio meškerės, Valė metė savo ir spiegdama iš džiaugsmo šoko prie mažutės išsižiojusios ir besitrankančios žolėje žuvytės. Ją vaikai įleido į skardinę, pilną vandens, dėžutę. Atsiklaupusi ant kelių, prisikišusi prie dėžutės, žiūrinėjo mergaitė, kol jai nepabodo, vargšę žuvelę iš visų pusių.

Polis meškerioja.

Nors ir kaip Valė norėjo pati sužvejoti nors vieną, jai nesisekė.

Už tat Polis net kelias sugavo ir didžiausiam Valės džiaugsmui jai visas ir atidavė.

Bet štai pasibaigė atostogos. Berniukas išlaikė egzaminus į gimnaziją. Pirmą kartą apsivilkęs naujais rūbais, blizgančiom sagom šineliu, nauja su ženkliuku kepure, jis tuoj pasijuto ne mažas berniukas, bet beveik suaugęs vyras. Taip ir pareiškė net išsižiojusiais iš nusistebėjimo tokiu jo gražumu Valei.

— Tai gal tu dabar ir nežaisi su manim? — nusigando toji.

— Žinoma, — tarė išdidus gimnazistas, bet pamatęs, kad mergaitė labai nusiminė ir rengiasi verkti, pasiskubino ją nuraminti:

— Truputį, matai, tai ir didesni už mane vyrai žaidžia, bet aš, matai, dabar nelabai daug nė laiko turėsiu.

Ir jis išskaičiavo jai visas pamokas, kurias jam reikės atlikti, visas knygas, kurias jam tėvas nupirks.

— Ak, — atsiduso iš gilumos širdies maža mergaitė, — kad ir aš nors greičiau užaugčiau! Ir aš eisiu gimnazijon tada... — svajingai pabaigė. *S. Seniūnienė.*

Mūsų šventadienio pramoga

Aš mėginu sportuotis.

Žinelės

Marcinkonys. *Ruošėsi pirmajai išpažinčiai.* Mūsų klebono kun. Butkevičiaus rūpesčiu šį mėnesį buvo vaikų katekizacija. Katekizavo (mokė poterių ir katekizmų) ponios Sukackienė ir Obuolevičienė.

Čia veikia ir Eucharistijos karžygiai. Šį mėnesį jie sulaukė naujų narių. Į jų organizaciją įstojo gražus vaikų būrys. *Marcinkus.*

Juodagalviai, Melagėnų valsč. *Dėl sporto žaismų.* „Varpelio" 10 nr. buvo rašyta, kad sportiškuose žaismuose Salamiankos kaimo vaikai viršija juodagalviečius. Tačiau iš tikrųjų yra kitaip. Mes, juodagalviečių vaikai, salamiankiečius visada nurungdavome ir nurungiame. Pav., ir liepos 17 d. žaidėme „Dvi ugnis" ir tinklinį. „Dviejų ugnių" rungtynės pasibaigė 3 : 2 mūsų naudai. Tinkliniu — mes išlošėm keturias partijas, o salamiankiečiai tik vieną. Mes ir toliau nemanome jiems nusileisti.

Juodagalvis.

TRUPINĖLIAI

Nepaprastas varpas

Viename Švaicarijos mieste yra nepaprastas varpas. Jis sveria šimtą penkiasdešimt centnerių ir nulietas iš patrankų, kurios buvo Didžiajame kare. Patrankų atsiuntė šešiolika valstybių, kurios dalyvavo tame kare ir kurios buvo atėmusios iš priešo tas patrankas.

Dabar tuo varpu skambinama kas vakaras. To miesto gyventojai, išgirdę jo gaudimą, meldžiasi už žuvusius Didžiajame kare kareivius.

Šv. Tėvas yra suteikęs tam varpui savo palaiminimą, kad jis šiuo metu primintų žmonėms Didžiojo karo baisumus ir ragintų podraug nekelti tarpusavių vaidų ir naujų karų.

LAIŠKŲ DĖŽUTĖ

A. Pet—ui. Šį kartą eilutės daug geresnės. Vieną patais dedame „Varpelin". Kitos mūsų jauniems skaitytojams dar ne visai tinkamos. Be to, jos dar daug reikėtų taisyti. Vis dėlto kitas atiduosime tiems, kam prašote atiduoti, Prašome nemesti rašyti, be darbo niekas nieko gero nebuvo sukūręs. Ačiū už atminimą ir prašome daugiau.

St. B—nui. Kitos dvi eilutės dar ne visai vykusios, jos taip ir liks. Pasakojimas labai gražus ir jį kiek vėliau įdėsime. Kad ir kiti taip apie savo vietas rašytų, tai visi žinotume, ką mes gražaus turime. Ačiū už visa ir prašome daugiau.

J. Ži—čiui. Šį kartą pasirinkome tik vieną. Ačiū už atminimą ir prašome daugiau.

J. Mac—kui. Ačiū už visa, ką mums atsiuntėte. Visa mums tinka, visa įdėsime. Prašome mūsų neužmiršti.

Leidėjas atsakomasis redaktorius **Liudvikas Cicėnas.** Vilnius „RUCH" spaustuv